

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/59812,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Colloquium-Opole-2018-Europa-pol-wieku-po-rok.html>
02.03.2026, 22:43

Strona znajduje się w archiwum.

Miedzynarodowa konferencja naukowa „Colloquium Opole 2018. Europa pół wieku po roku 1968. Historia. Polityka. Kultura” – Opole, 16-17 października 2018

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach jest współorganizatorem konferencji

16.10.2018

16 października 2018 r. w sali im. Karola Musioła w Ratuszu w Opolu odbyło się otwarcie międzynarodowej konferencji naukowej „Colloquium Opole 2018. Europa pół wieku po roku 1968. Historia. Polityka. Kultura”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, przy współpracy z Oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach.

Ubiegłe stulecie miało wiele ważnych dat. Były to lata: 1914, 1918, 1939, 1945, 1968, 1989. Każda z nich była w pewnym sensie przełomem. Zmieniały się bowiem wówczas linie graniczne, upadały państwa i systemy społeczno-polityczne, społeczeństwa doświadczały przemian kulturowych, mentalnych i obyczajowych.

W 2018 r. przypada setna rocznica zakończenia Wielkiej Wojny. To również rok setnego jubileuszu uzyskania niepodległości państwowej przez Polaków i Czechów oraz inne narody Europy Środkowowschodniej; z drugiej strony setna rocznica upadku monarchii niemieckiej i austro-węgierskiej. Jednakże na fali licznych form upamiętniania wydarzeń sprzed wieku warto zwrócić uwagę na inny ważny jubileusz: półwiecze po roku 1968.

Rok 1968 w kalendarium ubiegłego stulecia jest rokiem dynamicznych zmian. Był momentem kulminacyjnym ruchu studenckiego lat 60. ubiegłego wieku, rokiem interwencji Układu Warszawskiego w Czechosłowacji i kolejnego kryzysu społecznego w Polsce. Demonstrowano wtedy w wielu krajach na całym świecie. Buntowali się głównie młodzi ludzie – studenci. Protestowano w Polsce, Czechosłowacji, Niemczech Zachodnich, Francji, Wielkiej Brytanii, Belgii, Holandii, Danii, Szwecji, Włoszech, Hiszpanii, Jugosławii, Japonii, Brazylii, Urugwaju, Meksyku, Stanach Zjednoczonych, a nawet Australii.

Dla Polaków, Czechów i Niemców rok '68 miał znaczenie wyjątkowe. Polacy w marcu tego roku zostali zaangażowani w sterowaną przez władzę kampanię antysemityzmu, która była przykrywką do wewnętrznych przetasowań. W jej wyniku Polska poniosła straty osobowe, bo na emigrację zdecydowały się tysiące obywateli żydowskiego pochodzenia, i wizerunkowe, bo ujawniły skrywane dotąd pokłady społecznej wrogości. Czechom i Słowakom, którzy podjęli się próby liberalizacji i demokratyzacji ustroju komunistycznego w sierpniu tego roku po stłumieniu „praskiej wiosny”, uświadomiono skalę podległości ich kraju względem lidera bloku wschodniego. Niemcy z Republiki Federalnej niemal przez całe 12 miesięcy 1968 r. doświadczały licznych

niepokojów społecznych i zamachów terrorystycznych ze strony środowisk kontestujących przyjęty porządek społeczny, a wkraczające w dorosłość pokolenie wyrosłe na pamięci o współudziale pokolenia rodziców i dziadków w II wojnie światowej domagało się rozliczenia z niechlubną przeszłością.

Bunt roku 1968 miał wiele odcieni, bo choć protestowano w wielu krajach na całym świecie, to jednak źródła i motywy sprzeciwu nie były we wszystkich krajach tożsame, lecz uwarunkowane najczęściej wewnętrzną specyfiką kulturową, społeczną i polityczną.

Fale kontestacyjnych protestów, które przetoczyły się w 1968 r., zmieniły społeczeństwa Zachodu. Dziś możemy powiedzieć, że były to momenty eskalacji przez wiele lat tłumionych emocji. Skala i zasięg protestów również się różniły, przy czym po zachodniej stronie żelaznej kurtyny największe znaczenie miały rewolty studenckie we Francji i Republice Federalnej Niemiec oraz protesty społeczne w Stanach Zjednoczonych, które w tym kraju przyczyniły się m.in. do zakończenia problemów segregacji rasowej.

O znaczeniu 1968 r. dla społeczeństw zachodnich niech świadczy fakt, że rewolty studenckie z 1968 roku stanowią na Zachodzie cezurę czasową pomiędzy społeczeństwem wyrosłym na doświadczeniu II wojny światowej a nowoczesnym, którego rozwój kontynuowany jest do dziś.

Inaczej było w bloku wschodnim, gdzie po raz kolejny stłumiono protesty, nadając ich przyczynom wykrzywiony propagandą obraz. W Polsce i Czechosłowacji wydarzenia z 1968 r. nie doprowadziły do upadku ustroju realnego socjalizmu, ale pokazały, że ówczesny jego kształt nie był akceptowany przez coraz szersze kręgi społeczne. Przyszłość pokazała, że doświadczenie buntu '68 zapoczątkowało dwadzieścia jeden lat później, kiedy upadła żelazna kurtyna.

Rok 1968 odegrał istotną rolę w kształtowaniu się kierunków rozwoju społeczeństw polskiego, czeskiego i niemieckiego. Echa tamtejszych wydarzeń wpłynęły na charakter współczesnej tożsamości Polaków, Czechów i Niemców.

W 2018 r. mija 50 lat od tamtych wydarzeń. To odpowiedni moment, by zastanowić się, na ile pamięć o burzliwym roku 1968 jest nadal obecna w świadomości Polaków, Czechów i Niemców, na ile wnioski i lekcje wyciągnięte ze skutków rewolt '68 są inspiracją do kształtowania polityki wewnętrznej i stosunków międzynarodowych. Tej refleksji będzie podporządkowana międzynarodowa debata, której nadano tytuł „Colloquium Opole 2018. Europa pół wieku po roku 1968. Historia. Polityka. Kultura”.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Colloquium Opole 2018. Europa pół wieku po roku 1968. Historia. Polityka. Kultura”.

COLLOQUIUM OPOLĘ 2018

Europa pół wieku po roku 1968. Historia. Polityka. Kultura.

16-17 października 2018 r., Opole

Międzynarodowa konferencja naukowa „Colloquium Opole 2018. Europa pół wieku po roku 1968. Historia. Polityka. Kultura”.

Pliki do pobrania

[Program konferencji. \(pdf, 3.21 MB\)](#)